

2016-03-14

Socialnämnden
Kommunstyrelsen

Dnr Son 2015/536
Kst 2015/401

Integrationslyft för Järfälla - svar på motion

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteskrivelse såsom sitt eget yttrande till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Ärendet i korthet

Cecilia Löfgren (M) har inkommit med en motion med förslaget att integrationen av flyktingar i Järfälla behöver bli bättre. Motionen innehåller tio konkreta förslag för ett integrationslyft i Järfälla. Förvaltningen har besvarat de förslag som bedöms beröra socialnämndens verksamhetsområde helt eller delvis.

I motionssvaret framhåller förvaltningen att arbetspraktik redan erbjuds till nyanlända inom ramen för etablering samt att sysselsättningskrav ställs i tillräcklig utsträckning vid ansökan om försörjningsstöd. Inventering av kommunala fastigheter som kan bli lämpliga boenden genomförs, både för ensamkommande ungdomar, vuxna och/eller barnfamiljer. Behov finns av fler lägenheter samt nya flexibla boendelösningar. Förvaltningen föreslår även att etablering av sociala kontakter mellan nyanlända och personer som redan är etablerade i det svenska samhället bör ske i samverkan med civilsamhället inom ramen för uppdraget till samordningschef för integration och mottagande. Förvaltningen framhåller även att en pool för kontaktfamiljer inte kan vara en generell del av ett integrationsarbete då insatsen ges till barn och ungdomar med allvarliga sociala problem, vilket nödvändigtvis inte behöver förekomma hos nyanlända familjer. För ensamkommande barn och ungdomar är istället familjehem en placeringsform som ofta är lämplig och förvaltningen har satsat på området i och med utökning av antalet familjehemsekreterare.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2016-03-14.
2. Motion Integrationslyft för Järfälla.

Bakgrund

Cecilia Löfgren (M) har till kommunfullmäktige inkommit med motionen Integrationslyft för Järfälla. Motionen har överlämnats till socialnämnden, kultur-, demokrati- och fritidsnämnden samt kompetensnämnden för beredning.

Motionen redogör för att den pågående flyktingkatastrofen i omvärlden kommer att innebära utmaningar och möjligheter för Järfälla kommun då ett antal av de 60 miljoner människor som är på flykt kommer att söka sig till Järfälla. Författaren till motionen anser att integrationen i Järfälla måste bli bättre och Järfälla måste ta tillvara människors drivkrafter. Uppmuntran av entreprenörskap, utbyggnad av svenskaundervisning, dubblering av tid på SFI och krav på motprestationer lyfts fram. Dessutom föreslås att utlandsfödda måste komma i kontakt med det svenska civilsamhället genom idrottsföreningar och kontaktfamiljer.

Sammantaget redovisas tio konkreta förslag för ett integrationslyft i Järfälla:

1. Dubbla tiden på SFI
2. Erbjud arbetspraktik för nyanlända
3. Inkludera entreprenörutbildning på SFI
4. Bonus till föreningar som bidrar till integration via sin ungdomsverksamhet genom att bredda sin rekryteringsbas.
5. Inventera vilka kommunala fastigheter som kan bli hem för ensamkommande flyktingbarn/flyktingar.
6. Erbjud möjligheten att "låna en svensk", t.ex. via biblioteket, samt erbjud möjlighet att bli "flyktingvän".
7. Bonuspeng för föreningar som erbjuder läxhjälp.
8. Förbättra kommunens information till invånarna om hur man kan bidra samt starta en pool för kontaktfamiljer.
9. Inkludera nyanlända barn och unga i ordinarie undervisning genom att erbjuda tolkhjälp.
10. Ökade sysselsättningskrav vid ansökan om försörjningsstöd.

Analys

Alla de tio förslagen berör inte socialnämnden och dess verksamhetsområde. Detta motionssvar kommer endast behandla de förslag som bedöms beröra socialnämnden helt eller delvis, det vill säga förslag nummer 2, 5, 6, 8 samt 10.

Inledningsvis vill förvaltningen framhålla att den nyligen framtagna *Handlingsplan för mottagande av nyanlända 2016-2018* (Kst 2015/502) kommer att styra kommunens aktiviteter och samverkan avseende mottagande och integration.

Erbjud arbetspraktik för nyanlända

Enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare är det Arbetsförmedlingen som ansvarar för att tillsammans med den enskilde upprätta en etableringsplan. Detta gäller personer mellan 20 och 65 år, d.v.s. de som är i arbetsför ålder. Etableringsplanen ska innehålla sådana aktiviteter som underlättar den enskildes inträde på den svenska arbetsmarknaden. Denna plan kan innehålla studier, arbetspraktik eller annan sysselsättning utifrån den enskildes förutsättningar.

De som har rätt till en etableringsplan ska ansöka om etableringsersättning för sin försörjning. Etableringsersättning handläggs och beslutas av Arbetsförmedlingen.

Om det finns barn i familjen finns möjlighet att ansöka om etableringstillägg och den som bor ensam i en egen bostad kan ansöka om bostadsersättning. Dessa bidrag handläggs av Försäkringskassan.

Detta innebär att personer som har rätt till etableringsplan, ska få sina behov av sysselsättning/praktik samt försörjning tillgodosedda via staten. Det är istället personer utan arbetsförmåga eller personer som är föräldralediga utan tillräcklig föräldrapenning som behöver kontakta kommunen med anledning av sin försörjning. I dessa fall är det som regel inte aktuellt med arbetspraktik eller annan sysselsättning eftersom de i så fall skulle ha getts det inom ramen för en etableringsplan.

Vid ansökan om försörjningsstöd, oavsett om den enskilde är nyanländ eller inte, görs dock alltid en utredning av den enskildes individuella behov och förutsättningar. Insatser inleds därefter i syfte att den enskilde ska kunna bli självförsörjande. Om arbetspraktik bedöms vara lämplig i något fall så sker detta i samverkan med Arbetsförmedling och kompetensnämnden. Motionens föreslagna insats utförs därmed redan i dagsläget för de personer där det är möjligt.

Inventera vilka kommunala fastigheter som kan bli hem för ensamkommande flyktingbarn/flyktingar

Ett intensivt arbete pågår i dagsläget med att driva ett tillfälligt kommunalt evakueringsboende för flyktingar då Migrationsverket, med anledning av det ökade antalet flyktingar, inte själva klarar sitt uppdrag att ta emot asylsökande och tillgodose initialt boende under asylprocessen. Detta boende planeras att vara öppet t.o.m. 2016-03-31 och är en extraordinär insats som inte ingår i det kommunala ansvaret.

Kommunen åtar sig i avtal med länsstyrelsen att ta emot ett visst antal individer som har beviljats uppehållstillstånd. För 2016 är kommunens åtagande 169 personer som kan jämföras med 62 personer för 2015. Enligt avtalet ingår det att ordna med boende. I realiteten har dessa avtal spelat ut sin roll och personer som beviljats uppehållstillstånd kommer att anvisas till kommuner oavsett avtal. Fr.o.m. 2016-03-01 träder en ny lag ikraft som innebär att kommunen är skyldig att efter anvisningen av nyanländ vuxen/familj ta emot för bosättning. Den nya lagen innebär att mottagande av vuxna och familjer likställs med hur anvisningen av ensamkommande barn och ungdomar genomförs. Anvisningen ska göras med utgångspunkt från kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Vuxna och barnfamiljer som beviljats uppehållstillstånd är i behov av ett eget stadigvarande boende under samma förutsättningar som alla andra invånare, d.v.s. lägenheter eller motsvarande. Därför behöver förvaltningen ges tillgång till fler lägenheter, helst med en överkomlig hyra, så att den enskilde inte blir beroende av försörjningsstöd med anledning av höga boendekostnader. Dock är befintligt utbud av lägenheter mindre än det faktiska behovet med anledning av den generellt ansträngda bostadsmarknaden. Detta drabbar både nyanlända och andra grupper i samhället. Utifrån aktuell situation kan därför andra flexibla boendelösningar behöva komma i fråga för längre eller kortare bosättning av nyanlända vuxna och/eller barnfamiljer. Ett kommunövergripande samarbete som inbegriper Järfällahus är pågående i frågan.

Även gällande ensamkommande barn och ungdomar åtar sig kommunen genom avtal att ta emot ett visst antal. För 2016 är det 187 barn och ungdomar även om det är det faktiska antalet som kommer till Sverige som styr hur många som kommer till kommunen varför det faktiskt kan bli fler eller färre. För att finna lämpliga boenden för målgruppen pågår ett arbete inom förvaltningen att söka lämpliga lokaler som kan omvandlas till permanent boende. Ett konkret projekt med ombyggnation har inletts så att ett första boende ska kunna stå klart under hösten 2016. Därutöver planeras för ytterligare flexibla boendelösningar för målgruppen genom någon form av modulboende. Målsättning är att inflyttning ska kunna ske under senhösten 2016.

Inom ramen för framtagande av kommunens handlingsplan för mottagande av nyanlända 2016-2018 har inventering av kommunens fastigheter genomförts. I handlingsplanen fastställs att det förutom fastigheten Majorskan i dagsläget inte finns några vakanta och/eller ändamålsenliga lokaler eller fastigheter som kan användas eller byggas om till bostäder för nyanlända. Detta kan dock förändras och förvaltningen förutsätter att fastighetsavdelning och Järfällahus löpande bevakar frågan. I handlingsplanen framgår även flera andra förslag som kommunen fortsätter att arbeta med.

Erbjuda möjligheten att ”låna en svensk”, t.ex. via biblioteket, samt erbjuda möjlighet att bli ”flyktingvän”

Förvaltningen anser inte självklart att detta förslag är ett ansvar för socialnämnden men då försörjningsstödsenheten inom socialförvaltningen arbetar med etablering av vissa nyanlända behandlar motionssvaret även detta förslag.

Förvaltningen anser att möjligheten för den enskilde att skapa egna sociala kontakter med personer som sedan tidigare är etablerade i det svenska samhället är en viktig del i en framgångsrik integration. Förvaltningen anser dock att det finns alternativ till att kommunen själv skapar en förmedling av ”flyktingvän”. Den ideella sektorn har en kunskap och erfarenheter inom området som istället bör tas tillvara. Det finns exempel i landet där just detta görs och även i Järfälla har initiativ tagits till samarbete med föreningslivet.

En kommunal medverkan i att individuella sociala kontakter etableras bör därför ske i samarbete med ideella organisationer inom ramen för uppdraget som den nyinrättade samordningschefen för integration och mottagande har. Enligt nyligen framtagna handlingsplan för mottagande av nyanlända 2016-2018 är en av de uttalade uppgifterna för samordningschefen att stärka kommunens samverkan med civilsamhället

Förbättra kommunens information till invånarna om hur man kan bidra samt starta en pool för kontaktfamiljer

Förvaltningen har inte ansvar för den kommunövergripande informationen men vill ändå framhålla att kommunens webbsida under höst och vinter 2015/16 har innehållit en riktad information till kommunens invånare om hur man kan hjälpa till på olika sätt med anledning av flyktingkrisen. Socialförvaltningen har bidragit med informationsunderlag till dessa informationsinsatser. Via hemsidan kan invånarna bl.a. anmäla intresse av att bli familjehem genom att fylla i ett webbformulär. Driften av det tillfälliga evakueringsboendet för flyktingar har även skett till stor del med hjälp av volontärer varför information om hur man kan bidra verkar ha nått invånarna.

Avseende förslaget att starta en pool för kontaktfamiljer är förvaltningen osäker på vad som menas. Kontaktfamilj är en insats som kan beviljas ett barn eller ungdom i de fall som det förekommer allvarliga sociala svårigheter i familjen.

Barnet/ungdomen vistas då i kontaktfamiljen regelbundet, exempelvis varannan helg. Det är inte en regel att dessa typer av problem förekommer hos familjer som är nyanlända i Sverige. Nyanlända med uppehållstillstånd kan dock under samma förutsättningar som alla andra ansöka om insatsen för att en individuell bedömning ska kunna göras. Att starta en pool för kontaktfamiljer är därmed inte något som har en naturlig del i ett integrationsarbete. Arbete med att rekrytera kontaktfamiljer pågår dock löpande och informationsmöten med familjer som är intresserade av att få uppdrag som kontaktfamilj genomförs regelbundet.

Om man med förslaget om pool för kontaktfamiljer menar att underlätta för nyanlända att etablera sociala kontakter med personer som redan är etablerade i Sverige bör istället detta behov tillgodoses i samverkan med civilsamhället med utgångspunkt från handlingsplanen för mottagande av nyanlända.

Familjehem är ofta en lämplig placeringsform för ensamkommande barn och ungdomar och rekrytering av familjehem pågår löpande. Förvaltningen har genomfört en personell utökning med ytterligare tre familjehemssekreterare, som alla finns på plats fr.o.m. 2016-01-01, för att de som anmäler intresse av att bli familjehem ska bli utredda snabbare. Ett beslut om godkännande som familjehem eller jourhem måste fattas av det sociala utskottet och en noggrann utredning måste föregå beslutet men under de två sammanträden i sociala utskottet som hittills har genomförts under 2016 så har beslut fattats om godkännande av fem jourhem samt fyra familjehem. I dagsläget (160225) är 65 familjehemsutredningar pågående.

Ökade sysselsättningskrav vid ansökan om försörjningsstöd

Alla personer som ansöker om försörjningsstöd, oavsett om de är nyanlända eller inte, och som står till arbetsmarknadens förfogande har alltid ett krav på sig att vara aktivt arbetssökande. De måste även delta i åtgärder som syftar till att underlätta inträdet på arbetsmarknaden, exempelvis praktik eller utbildning. I de fall som socialnämnden anvisar praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet ska det, enligt SoL 4 kap 4 §, ske i samråd med Arbetsförmedlingen.

För de personer som inte står till arbetsmarknadens förfogande, exempelvis med anledning av sjukdom, görs en planering med utgångspunkt från genomförd utredning av den enskildes individuella behov och förutsättningar. Planeringen innehåller vad som behöver ske och hur det ska genomföras för att den enskilde ska kunna bli självförsörjande. Så fort det är möjligt med någon typ av sysselsättning så inleds det.

Förvaltningen kan inte se att det finns behov av eller utrymme för, i nuvarande lagstiftning, att ställa högre krav avseende sysselsättning vid ansökan om försörjningsstöd än vad som redan görs.

Barnkonsekvensanalys

Alla insatser som ges till ensamkommande barn och ungdomar samt nyanlända barnfamiljer har en påverkan på barnen och deras situation. Det är av yttersta vikt att barnens situation normaliseras så fort som möjligt, det vill säga att de tillförsäkras ett

tryggt boende, skolgång eller barnomsorg och meningsfull fritid. För de barn som kommit till Sverige tillsammans med sina föräldrar är det även viktigt att föräldrarna har ett arbete att gå till. Detta är viktigt utifrån försörjningsaspekter men framförallt utifrån möjligheten till integration och familjens totala välmående. Förvaltningens pågående arbete med målgrupperna har ett starkt fokus på detta och förslagen i motionen bedöms inte tillföra något avgörande i frågan.

Ekonomiska konsekvenser

Bedömning görs att motionen och dess förslag inte innebär några ekonomiska konsekvenser för förvaltningen.

Slutsatser

Socialnämnden föreslås besluta enligt förvaltningens förslag.

Johan Bergman
Socialdirektör

Lotta Erlandsson
Avdelningschef Individ och familjeomsorg

Expedieras

Kommunstyrelsen
Diariet
Johan Bergman
Lotta Erlandsson